

Bohumil Hrabal v knize *Obsluhoval jsem anglického krále* napsal, že „večer jsou vidět hvězdy a v poledne jen hluboké studny“. Okamžik nejvyššího světla a nejkratších stínů si jako téma své aktuální výstavy zvolil anonymně vystupující výtvarník Siegfried Herz, který tento stav nazývá „hodinou nejvyššího přitakání“. Velké poledne jako okamžik konfrontace.

v plném světle

Siegfried Herz Velké poledne

DO 25. 10. 2026

TRAFO GALLERY, PRAHA

KURÁTOR OTTO M. URBAN

TEXT MICHAL PAŘÍZEK

„Život už mě naučil, že největší utrpení pramení z upínání se na světlo. Světlo na konci tunelu patří často také vlaku a je třeba s tím počítat. Přijmu-li, že do mě i do světa patří stín, nemůžu být devastován faktem, že je pravidelně vrhán,“ říkal plzeňský výtvarník v titulním rozhovoru ve *Full Moonu* #152. Obrazy, emoce a možná i celý (veřejně známý) svět Siegfrieda Herze jsou do tak velké míry spojeny s ústraním, stíny i veškerým „kouzlem skrytého“, že představit si jeho dílo nebo dokonce jeho osobu za plného prudkého světla bylo ještě donedávna téměř nemyslitelné. Aktuální výstava tento paradox nejen do velké míry tematizuje, ale používá ho zároveň jako výhodu, jako zrcadlo, které nastavuje našim představám i uvažování. Když Herz zmiňuje poledne coby „posvátnou hodinu jasnosti“, nebere ji jako rovnou nevyhovující nebo dokonce nepřátelské prostředí, ale jako příležitost dokázat, že jeho dílo dokáže podobně vzdorujícím podmínkám odolat.

Velké poledne představuje dílo Siegfrieda Herze (1986) v poněkud odlišném světle než předchozí sólové výstavy. Výtvarník se svým tradičním kurátorem (a objevitelem) Otto M. Urbanem staví do popředí téma duševního obnažení, existenciální samoty i zranitelnosti, v doprovodném textu z povedeného katalogu hovoří Herz o tom, že ve vystavených dílech zobrazuje „pouhou existenci“. Monografický charakter svádí k tomu, že je věnován jednomu úzce vymezenému tématu, ale člověk s Herzovým dílem obeznámený se po vstupu ocitá v důvěrně známém prostředí plném vtahujících pohledů, záznamů duše i nevykřičené nahoty. Zmíněná

odlišnost spočívá v nastavení: předchozí výstavy Siegfrieda Herze představovaly jako svébytného romantického solitéra, člověka z „jiné“ doby, jehož dílo představuje zběsilé tempo současnosti v rozdílné perspektivě a rytmu, než jsme si zvykli je vnímat. Expozice *O lásce* (2020, Dox) nebo *Femme Fatale* (2023, Galerie Art Chrudim) s sebou přinesly i jistou míru nejistoty, ostýchavosti a snad i váhání. Velké poledne působí v tomto ohledu zcela jinak. Herzův styl i charakter jeho tvorby byl vždy pevný a jasně vyprofilovaný, zůstala také snaha „malovat člověka zevnitř ven“, z kolekce ale dýchá také dříve netušená jistota i suverénita. Možná i proto ono řečené vystavení se do plného světla, na pranýř obnažení.

Ve Velkém poledni se sešla díla starší i úplně nová, vůbec poprvé zde Siegfried Herz ukazuje také své portrétní fotografie čerpající z podobných východisek jako malířské dílo. K vidění jsou také některé kresby, výtvarníková tvorba je představena důkladně a důsledně. Kompaktnost Herzova díla dokazuje i zřetelně formulovaný modus operandi: pracuje převážně v portrétní formě, zároveň ale ukazuje své múzy a objekty v různých stavech viditelnosti, jako by zacházel spíše s paměťovými obrazy v různém stavu uchování. Některé z nich jsou pevné, ostré a konkrétní, jiné zase rozpité či sotva nahozené. Obrazy jako *Co zůstalo z člověka* (2025), *Sama* (2022) nebo *Ticho* (2024) samostatně zdánlivě mohou nabízet dojem odlišných světů, podobně jako fotografie *Smutek* (2023) nebo o rok mladší *Okamžik jasnosti*. V kontextu ostatních děl přináší společnou zprávu o hrdém otevření se a odhození nápomocné masky i o trvajícím vzdoru si alespoň špetku svého tajemství či soukromí zachovat. A právě v oné důslednosti ve vzdoru tkví výjimečnost aktuální Herzovy výstavy.

Samostatnou kapitolou je soubor *Múzy* (2021–2022), jehož výlučnost stvrzuje nejen

umístění v expozici – kolekce jednatřiceti plátů totožné velikosti zabírá celou jednu stěnu a je situována do podoby velké mozaiky, jak ji ostatně i autor zprvu představoval –, ale také umístění v katalogu, který jej nabízí coby samostatnou kapitolu z reverzní strany vazby s vlastním titulem. Múzy můžeme vnímat jako soubor intenzity pohledů, variací ženského aktu nebo cvičení v různosti gest, sugestivní vjem, jehož mnohost přináší až fyzický zážitek. Člověk má po chvíli zkoumání dojem, jako by k němu postavy na plátech v jakémsi mimosmyslovém sboru promlouvaly. Otto M. Urban v doprovodném textu v katalogu píše: „Jejich pohledy – často přímé, upřené, téměř konfrontační – ruší tradiční rozdělení mezi pozorujícím a pozorovaným. Divák se nestává suverénním subjektem pohledu, který bezpečně přehlíží ženský akt. Naopak: je sám sledován.“ Podobný pohled můžeme aplikovat na celou Herzovu tvorbu: zdánlivá křehkost jeho děl a akcentovaná ostýchavost, kterou přináší jeho nečasté (jeho poslední výstavou byla zmíněná *Femme Fatale* v roce 2023) veřejné výstupy, svádí k určité shovívavosti. Ovšem, co kdyby to bylo naopak? Co kdyby jeho díla naopak projektovala skrývané emoce svého publika? Rozdílná perspektiva a rytmus mohou přinášet i odlišné směřované energie.

Velké poledne je dalším důkazem výjimečnosti Herzovy tvorby. Kurátor Otto M. Urban o Velkém poledni píše: „Herzovy obrazy nejsou ilustrací psychologických stavů. Jsou těmito stavy. Nevyprávějí příběh o odhalení; uskutečňují jej přímo na povrchu obrazu. V tom spočívá jejich výjimečná síla.“ Návštěva výstavy Siegfrieda Herze pak jen těžko může být vstupem do cizího prostředí, setkáním s neznámým nebo dokonce útekem do jiné dimenze. Za dveřmi galerie naopak čeká svět, který je nebezpečně známý.

Protože je náš.